

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 352/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **OB-BELSTAV, s. r. o.**, Olešná 500, IČO 36 396 605, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s. r. o., 17. novembra 3215, Čadca, IČO 50 473 522, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. PhDr. Peter Strapáč, PhD., proti postupu Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 146/2017 a proti postupu Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob 61/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 146/2017 (ďalej len „postup okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob 61/2021 (ďalej len „postup krajského súdu“). Zároveň navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadostučinenie spoločne a nerozdielne vo výške 1 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Vo veci samej vystupuje sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne proti žalovanej obci Keť (ďalej len „žalovaná“) o zaplatenie sumy 1 771,20 eur s príslušenstvom z titulu uzavretej zmluvy o dielo. Napadnuté konanie na okresnom súde začalo 16. októbra 2017, keď mu bola vec postúpená z Okresného súdu Banská Bystrica. Na pojednávaní konanom 23. februára 2021 bolo okresným súdom rozhodnuté vo veci samej rozsudkom č. k. 13 Cb 146/2017-214, ktorým bola žaloba sťažovateľky zamietnutá. Sťažovateľka podala proti predmetnému rozsudku 2. marca 2021

odvolanie. Spis okresného súdu bol 7. júla 2021 predložený krajskému súdu, ktorý vo veci dosiaľ nerozhodol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka podanie ústavnej sťažnosti odôvodnila konštatovaním, že napadnuté konanie pred okresným súdom a aj pred krajským súdom nie je ani po takmer šiestich rokoch od podania žaloby sťažovateľkou právoplatne skončené. V tejto súvislosti poukázala aj na ňou skôr podanú ústavnú sťažnosť namietajúcu porušenie identických práv, ktorú ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 130/2021-19 z 23. marca 2021 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

4. Podľa názoru sťažovateľky *„od podania poslednej ústavnej sťažnosti, sa vo veci nevykonali žiadne úkony. Zo strany žalobcu bolo podané odvolanie a vyjadrenie na repliku žalovaného. Krajský súd v Nitre pokračuje podobne ako Okresný súd Levice v liknavom riešení sporu a doposiaľ vec nerozhodol“*.

5. Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka v zásadnom odôvodnila celkovou dĺžkou napadnutého konania pred všeobecnými súdmi a tým, že *„právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádza, mu spôsobila materiálnu ujmu vo výške, ktorú požadoval od žalovaného z nesplnenia si platobnej povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy o dielo, o nedôvere v súdnictvo ani nehovoriac.“*

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Predmetom v poradí druhej ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov prietahovým postupom okresného súdu a krajského súdu v konaní o ňou podanej žalobe, ktoré dosiaľ trvá takmer sedem rokov a nie je právoplatne skončené.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

8. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy [a rovnako aj čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)], sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00,

I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, II. ÚS 146/2012). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

9. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sa ústavný súd v prvom rade dôkladne oboznámil so skôr vydaným rozhodnutím vo veci sťažovateľky. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 130/2021-19 z 23. marca 2021 (právoplatným 14. apríla 2021) odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky namietajúcu porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako zjavne neopodstatnenú. V rámci jeho odôvodnenia dospel k záveru, že „s poukazom na všetky uvedené skutočnosti, no najmä na to, že v čase prejednávania tejto ústavnej sťažnosti už bolo okresným súdom vo veci samej vydané meritórne rozhodnutie (aj keď ešte nie právoplatné, pozn.), napriek ústavným súdom konštatovanému nie celkom optimálnemu postupu okresného súdu v napadnutom konaní (najmä v jeho počiatočnej fáze, pozn.), ktorý však podľa posúdenia ústavného súdu v danej veci vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania nepredstavuje takú ústavne relevantnú intenzitu, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“.

10. V nadväznosti na uvedené si ústavný súd vyžiadal súdny spis, s ktorého obsahom sa dôkladne oboznámil. Zo súdneho spisu zistil, že po vyhlásení rozsudku na pojednávaní konanom 23. februára 2021 okresný súd pristúpil 1. marca 2021 k elektronickému doručovaniu predmetného rozsudku stranám sporu, pričom sťažovateľka sa proti nemu 2. marca 2021 odvolala a odvolanie aj doplnila 5. marca 2021. Po vykonaní všetkých úkonov súvisiacich s doručeným odvolaním (vyrubení súdneho poplatku a výmene vyjadrení medzi stranami sporu) okresný súd predložil 7. júla 2021 spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky. Dodatočne bolo krajskému súdu 13. júla 2021 predložené vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniu žalovanej. Krajský súd 29. marca 2023 zverejnil na úradnej tabuli súdu oznam o verejnom vyhlásení rozsudku určenom na 4. apríl 2023. V určený deň však krajský súd termín verejného vyhlásenia rozsudku zrušil a podaním z toho istého dňa zaslal vyjadrenie sťažovateľky z 28. júna 2021 (doručené mu 13. júla 2023) žalovanej, aby sa k nemu vyjadrila v lehote 10 dní od jeho doručenia. Predmetné podanie odoslané 5. apríla 2023 bolo žalovanej doručené 20. apríla 2023. Právny zástupca žalovanej obratom požiadal krajský súd o predĺženie lehoty na vyjadrenie do 12. mája 2023, a to z dôvodu čerpania ním vopred naplánovanej dovolenky. Dňa 15. mája 2023 bolo uvedené vyjadrenie predložené krajskému súdu. Krajský súd následne 29. mája 2023 predložil spisový materiál ústavnému súdu na účely predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky.

11. Vychádzajúc z už uvedeného, musí ústavný súd konštatovať, že aj v období po poslednom úkone okresného súdu zohľadnenom v uznesení ústavného súdu č. k. I. ÚS 130/2021-19 z 23. marca 2021 tento konal v napadnutom konaní bez prietáhov. Postup okresného súdu v období od vyhlásenia rozsudku 23. februára 2021 do predloženia veci krajskému súdu na účely rozhodnutia o podanom odvolaní 7. júla 2021 (v rozmedzí necelých piatich mesiacov) bol plynulý.

12. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj absencia zistenia možnosti vysloviť porušenie označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00,

I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáhoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014).

13. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania (tvoriaceho bežnú rozhodovaciu agendu súdov), správania sťažovateľky a postupu okresného súdu po ostatnom rozhodnutí ústavného súdu (od marca 2021 do júla 2021) konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nevykazuje ústavne relevantné nedostatky, na základe ktorých by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

14. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd síce dospel k záveru, že jeho postup nebol úplne optimálny, ale vzhľadom na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (23 mesiacov) nešlo o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. K uvedenému záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

15. Je potrebné vziať do úvahy tiež skutočnosť, že aj keď v posudzovanej veci nedošlo k nariadeniu pojednávania, resp. k iným úkonom viditeľným z pohľadu sťažovateľky, to ešte samo osebe neznamená, že krajský súd bol vo veci úplne nečinný, a to aj s ohľadom na už skôr nariadený termín vyhlásenia rozsudku (aj keď zrušený). Práve aj s ohľadom na túto skutočnosť je dôvodné predpokladať, že po doručení vyjadrenia žalovanej krajský súd v dohľadnej dobe rozhodne, keďže práve absencia zaslania vyjadrenia sťažovateľky s možnosťou vyjadrenia sa k nemu žalovanou bola dôvodom zrušenia už skôr určeného termínu verejného vyhlásenia rozsudku (bod 10 tohto odôvodnenia).

16. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu